

Szakmai összefoglaló a régészeti feltárásokról

A feltárások az M43-as gyorsforgalmi autótút Szeged és Makó közötti szakaszát, a Makót északkeletről elkerülő út, valamint a kettő összekötésére szolgáló út nyomvonalát érintették. A közel 46 km-es szakaszon az előzetes kutatások alapján 31 régészeti lelőhely vált ismertté. A feltárandó területet — a terepbejárási adatok figyelembe vételével — mintegy 275.658 m²-re kalkulálták, s végül 299.582 m² feltárása vált szükségessé, mivel több lelőhely a nyomvonalban tovább nyúlt az előzetesen kijelölt területnél. A feltárásokat a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat koordinálásával 26 lelőhelyen a Móra Ferenc Múzeum, 4 lelőhelyen az ELTE Régészettudományi Intézete végezte el.

Az ásatásokat módszertanilag a nagy felületű feltárások során kialakult metodika szerint végeztük. Újdonságot jelentett, hogy az ásatások megkezdése előtt és a gépi munka során folyamatosan lehetőségünk nyílt fémkereső-műszeres kutatásra. A legfelső talajrétegben, a humuszban így előkerült leletanyag és a belőlük nyerhető értékes információ elveszett volna a kutatás számára. Ugyancsak példa nélküli, hogy a feltárásokkal párhuzamosan környezetrégészeti információk (talajminták, szerves maradványok, stb.) begyűjtése is

történt az SZTE Földani és Őslénytani Tanszéke bevonásával.

A Makót elkerülő út nyomvonalán a feltárások során sajátos természetföldrajzi adottságú területen dolgoznunk, amely új szakmai kihívást jelentett. A tervezett nyomvonal ugyanis a Jángor-ér, ill. az Ős-Maros egyes ágai között épül. A régészeti lelőhelyek, az egykori emberi megtelepedésre alkalmas területek a vízfolyások és a vízállásos területek közötti száraz, magas partokon helyezkednek el. A feltárások során azonban kiderült, hogy egyes időszakokban, amikor a Kárpát-medence éghajlata szárazabb volt, a mai medrekben, s az időszakszerűen vízjárta területeken is települések jöttek létre. Ezeken a területeken a feltárást nem tudtuk a hagyományos módon elvégezni. A nád és a sűrű növényzet letakarítása után a felső talajrétegek letermeléskor már a magasan álló talajvízzel kellett küzdenünk. Ugyanakkor a földmunka során előkerült leletek szakmailag egyértelműen indokolták a munka folytatását. A lelőhelyek ezen részén, a humuszolás közben és a feltárás idején is nagy teljesítményű szivattyúkat alkalmaztunk, s a talajvizet folyamatosan emeltük át egy-egy mesterségesen kialakított mélyedésbe. A vízzel borított területek

